

DĖL VANDENILIO PLĖTROS LIETUVOJE 2024–2050 METAIS GAIRIŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PATVIRTINIMO

2024 m.

d.

Eil. Nr.	Priemonės	Pastabos ir siūlymai
1.	Nutarimo „Dėl vandenilio plėtros Lietuvoje 2024-2050 metais gairių įgyvendinimo plano patvirtinimo“ projekto (toliau – Nutarimo projektas) 2 punktą, kuriuo siūloma Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba) kartu su kitomis institucijomis dalyvauti įgyvendinant Vandenilio plėtros Lietuvoje 2024–2050 m. gairių įgyvendinimo plano (toliau – Įgyvendinimo planas) nuostatas.	Taryba siūlo patikslinti, koku būdu būtų organizuojamas institucijų bendradarbiavimas, Įgyvendinimo plane išskiriant papildomą stulpelį, kuriame, be atsakingos institucijos ir dalyvaujančių subjektų, būtų numatytas ir bendradarbiavimo būdas (pvz., pastabų teikimas viešosios konsultacijos metu / rengiant teisės aktų projektus viešajai konsultacijai, sudaryta darbo grupė ar kt.).
2.	Nutarimo projektas	Pažymėtina, kad Įgyvendinimo plano priemonės yra tarpusavyje susijusios ir vienos priemonės rezultatas gali turėti įtakos kitų priemonių tolimesniam vykdymui. Pavyzdžiui, nepasiteisinus bandomajam vandenilio maišymo gamtinių dujų tinkle projektui, kurio įgyvendinimą numato 6.4 priemonė, 6.5 priemonė „Gamtinių dujų infrastruktūra pritaikyta vandenilio ir metano mišiniui transportuoti“ taptų nebeaktuali. Atsižvelgdama į tai, Taryba siūlo nutarimo projektą papildyti 4 punktu: „4. Numatyti, kad Įgyvendinimo priemonių planas tikslinamas ne rečiau kaip kartą per dvejus metus. Įgyvendinimo priemonių planas gali būti tikslinamas dėl pasikeitusių aplinkybių ar rizikų, įgyvendinant suplanuotus veiksmus.“
3.	Bendrojo pobūdžio pastaba	Pažymėtina, kad kai kurių priemonių įgyvendinimui (pvz., bandomiesiems projektams) bus reikalingas finansavimas. Atsižvelgdama į tai, Taryba siūlo papildyti Įgyvendinimo planą numatant kiekvienos priemonės įgyvendinimui reikalingas finansavimo sumas ir finansavimo šaltinius.
4.	1.1.Vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktų nuostatomis, sukurtas teisinis reglamentavimas visoje vandenilio vertės grandinėje nuo vandenilio gamybos, tiekimo, transportavimo, saugojimo iki naudojimo ir kilmės garantijų sistemos, įtraukiantis vandenilio ir išvestinių vandenilio produktų	Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl iš atsinaujinančių išteklių pagamintų dujų, vandenilio ir gamtinių dujų vidaus rinkų, kuriuo keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 ir (ES) 2022/869 ir sprendimas (ES) 2017/684 ir panaikinamas reglamentas (EB) Nr. 715/2009 (<i>angl. Regulation of the</i>

	sertifikavimo sistemą ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) emisijų pėdsako nustatymo ir sertifikavimo sistemas	<i>European Parliament and the Council on the internal markets for renewable gas, natural gas and hydrogen, amending Regulations (EU) No 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 and (EU) 2022/869 and Decision (EU) 2017/684 and repealing Regulation (EC) No 715/2009 (recast), toliau – Reglamentas), projekto naujausios redakcijos 89 straipsniu, Reglamentas, išskyrus 89 straipsnio 2 dalyje numatytas Reglamento nuostatas, įsigalios iškart po jo paskelbimo, o 89 straipsnio 2 dalyje nurodytos Reglamento nuostatos – nuo 2025 m. sausio 1 d.</i> Atsižvelgiant į tai, numatyta Įgyvendinimo plano 1.1 priemonės įgyvendinimo pabaiga (2025 m.) yra per vėlyva ir turėtų būti ne vėlesnė nei 2024 m. gruodžio 31 d. Taip pat pažymėtina, kad Reglamento įgyvendinimas pareikalaus jo nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisinę bazę ne tik įstatymų, bet ir įgyvendinamųjų teisės aktų lygmeniu. Atsižvelgdama į tai, Taryba siūlo detalizuoti Įgyvendinimo plano 1.1 priemonę apibrėžiant reikalingas reglamentuoti sritis (tokias kaip licencijavimas, dujų kokybės rodiklių ir vandenilio įmaišymo lygio nustatymas, vandeniliui transportuoti skirtos infrastruktūros reguliavimo sistema ir kt.), išskiriant konkrečius terminus dėl įstatyminio lygmens teisės aktų ir įgyvendinamųjų teisės aktų pakeitimo, kartu detalizuojant ir teisės aktus, kurie turės būti pakeisti.
5.	5.1. Įgyvendintas bandomasis projektas elektros energetikos sistemos lankstumo užtikrinimo priemonėms testuoti	Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalis numato, kad energetikos įmonės, kurios verčiasi veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Taryba. Jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Taryba, jos negali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti. Atsižvelgdama į tai, Taryba pažymi, kad jeigu bandomojo projekto elektros energetikos sistemos lankstumo užtikrinimo priemonėms testuoti sąnaudas būtų siekiama įtraukti į valstybės reguliuojamas kainas, būtų reikalingas investicijų projekto derinimas su Taryba.
6.	6.4. Įgyvendintas bandomasis vandenilio maišymo gamtinių dujų tinkle projektas, atlikta tyrimų programa	Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalis numato, kad energetikos įmonės, kurios verčiasi veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Taryba. Jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Taryba, jos negali būti

		pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti. Atsižvelgdama į tai, Taryba pažymi, kad jeigu bandomojo projekto vandenilio maišymo gamtinių dujų tinkle užtikrinimo priemonėms testuoti sąnaudas būtų siekiama įtraukti į valstybės reguliuojamas kainas, būtų reikalingas investicijų projekto derinimas su Taryba.
7.	6.5. Gamtinių dujų infrastruktūra pritaikyta vandenilio ir metano mišiniui transportuoti	Europos energetikos reguliuotojų taryba (<i>angl. Council of European Energy Regulators – CEER</i>) yra išplatinusi poziciją (<i>Public Consultation on the Hydrogen and Gas Market Decarbonisation Package. CEER Response for the European Commission, 22 June 2021</i>)¹, kurioje pasisakoma, kad vandenilio maišymas dujų tinkle yra abejotinas tiek techniniu, tiek ekonominiu aspektu. Technškai būtų sunkiai įgyvendinami saugos klausimai, o iš ekonominės perspektyvos gali būti sudėtinga išgauti naudos iš nedidelio įmaišomo vandenilio kiekio. Be to, pirmiausia būtų reikalingas vandenilio maišymo dujų tinkle principų koordinavimas Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu, nes nacionalinės ir regioninės sąlygos skiriasi. CEER vertinimu, nepaisant dujų kokybės problemų, kai kuriuose ES regionuose vandenilio maišymas gali vykti greitai, tačiau neturėtų būti reikalaujama pernelyg didelių investicijų regionuose, kuriuose vandenilio maišymo galimybės išlieka ribinės ar įmaišymo sąlygos nėra tinkamos. Atsižvelgiant į tai, yra rizika, kad 6.4 priemone numatytas įgyvendinti bandomasis vandenilio maišymo gamtinių dujų tinkle projektas gali nepasiteisinti. Todėl 6.5 priemonės įgyvendinimo pradžia turėtų būti ne ankstesnė nei 6.4 priemonės įgyvendinimo pabaiga.

¹ <https://www.ceer.eu/wp-content/uploads/2024/04/CEER-Response-to-the-EC-public-consultation-on-the-Hydrogen-and-Gas-Market-Decarbonisation-Package.pdf>